

Özer Kabaş

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Ölüm haberiyle hayatım boyunca içimden söküp atamadığım ölüm düşüncesini kımıldatan adam, o zamanlar kelimenin gerçek anlamıyla yediğimiz içtiğimiz

ayrı gitmeyen dostum Mehmet Güteryüz tanıştırdığında, "o bizi beğenmez, menazir ressamı der" dedi. Bu sakallı adamın işlerini biliyordum; üstüne sert bir eleştirel yazı yazmıştım. Mehmet'le birlikte Nihal'in ve Ülker'in unutulmaz çabaları ve desteğiyle Kalın'ı çıkarıyor, görsel sanatlar ama özellikle de resim alanında yeni bir yaklaşımı, bakış açısını temellendirmeye çalışıyorduk. Üslubumuz sert, tavrımız ödünsüz, yaklaşımımız katıydı. O ise her şeyi büyük bir olgunlukla karşılıyor, yalnız hakkında yazdıklarımı değil genel olarak tavrımı, söylediğim şeyleri önemsedini, artık kimselerde görülmeyen bir doyguluk ve alçakgönüllülükle dile getiriyordu. O dingin, ince adam Özer Kabaş'tı. Az sonra cenazesine gideceğim.

Özer Kabaş, neresinden bakılırsa bakılsın ilginç bir sanatçıydı. Türkiye'nin en iyi okullarında okumuş, Robert Kolej'i bitirerek önce mühendis olmuştu. Ardından Amerika'ya gitmiş, bu işlerle uğraşanlar için adı efsanelenmiş bir okulu, Yale Art School'u bitirip İstanbul'a ressam olarak dönmüştü. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'yı bırakıp ABD'ye giden ve orada, sanat tarihine Amerikan Soyut Dışavurumculuğu diye geçmiş akımın öncülüğünü yapmış Joseph Albers'in öğrencisiydi. Sonradan konuştuğumuzda orada bulunduğu yıllarda başlayan Pop Sanat akımının öncü ressamlarıyla aynı barlara, kahvelere gittiğini, dost olduğunu, işlerini yakından izlediğini söylemişti. Bu aşamaların, bütünü bir yana, herhangi birisiyle şöyle bulaşıklığı olan insanların kurumlarından geçilmeyen bir ülkede o dönüp geldiğinde Güzel Sanatlar Akademisi'ne 'hoca' olmuştu ve sonuna kadar da orada kaldı. Mehmet (Güteryüz) bir keresinde onun kendi üstünde bir 'hakkı' bulunduğunu söylemişti. Bu, benim için birikimin ve kişiliğinin sağlamlığına önemli bir kanıttı.

Kabaş'ın 'kariyeri'ndeki bir nokta üstelik yalnız ona ait olmayan bir özellikten ötürü benim için her zaman ilgi çekici olmuştur.

Türkiye'den yurtdışına ama özellikle de Avrupa'ya ve Amerika'ya giden sanatçıları ikiye ayırmak mümkündür. Bunların bir bölümü oralarda karşılaştıkları en son akımları, çok da özümsemeden dönüp burada da tekrar ve taklit etmeye çalışmış olanlardır. Getirdiklerinin, elbette yeni bir üslubun sunumu, yeni bir yaklaşımın tanımlanması yönünden yararları olmuştur. Ne var ki, bu yaklaşımın bir süre sonra kişiye yabancılaştığını ve üretilenin daima aksayan bir yanı bulunduğunu görmek güç değildir.

İkinci öbekte yer alan sanatçılar ise neyle karşılaşır karşılaşırsa işini üretmeye başladığında kendi bildiğini yapan, içinden nasıl geliyorsa öyle davrananlardır. Kabaş, onlardan birisiydi. Resmin ve genel olarak da görselliğin 'soyutluğu'nu kavram olarak da edim olarak da biliyordu. Bir konuşmasında, 1960'larda Bebek'te küçük bir evde birtakım insanların adını dünyanın bile yeterince bilmediği birtakım insanları andığını anımsatarak Türkiye'nin garip bir yer olduğunu söylemişti. Buna karşın Türk resminde 1970 kuşağı olarak da anılabilecek kesimin içinde yer almayı ve figürden asla ödün vermemeyi tercih etti. Özer Kabaş, Mehmet Güteryüz, Komet, Neşe Erdok, Alaattin Aksoy, Utku Varlık çok farklı kaynaklardan beslenerek insan tekinin evrensel varoluş trajiğini öne çıkaran öykülemeci, anlatımcı bir resmi geliştirdiler. Kuşkusuz üslupları zaman içinde değişti, kuşkusuz yeni açılımlar onları da etkiledi. Ama Özer Kabaş daha sonra da çeşitli gruplarla birlikte hareket ederek bu çizgiyi özenle korudu. Yıllarca 'resmettiği' doğa, deniz, balıkçı resimlerinde daima kendisini alttan alta duyuran klasik - romantik bir geleneğe bağlı kaldı. Görselliğin açıldığı öteki alan ve olanakları denemeyi hiç istemedi.

Kabaş'ı bir süre önce gördüğümde geleceğe dönük plan üretmekten kaçınıyordu. Eşinin uzun süren bir hastalıktan sonra ölümü onu derinden sarsmıştı. Dolan gözleriyle bunu anlatıyor ve şimdilik 'beklemek' istediğini söylüyordu. Ancak bu kadar bekleyebilirdi. Onun ölümüyle o kuşak ilk önemli kaybını veriyor.

Ölüm, zamanı somutlar ve bütünler. Kabaş, artık dünü ve yarını olmayan 'yekpare geniş bir anın parçalanmaz akışında' kalacaktır. Hep, sonsuzluk imgesi olan denizi ve suyu resmettiğine göre bunu da, eminim biliyordu.

Düzeltilme: Cuma günü yayımlanan yazımda geçen bir cümlemin doğrusu şöyle olacaktır: "Yeryüzü insanları ikiye ayrılabilirler: Dünyayı kendisinde yaşayanlarla kendisini dünyada yaşayanlar."